

1238

Stariši,
skrbite otrokom za blagoslov božji!

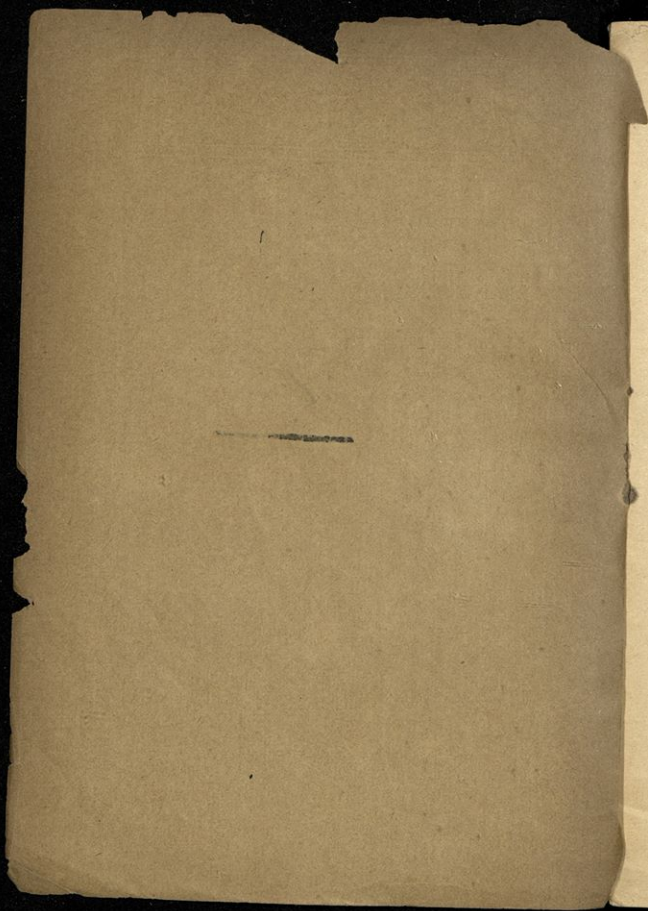
Donatis iz *ad* „Kršč. detoljuba“.

V Ljubljani.

Založilo »Katoliško društvo detoljubov«.
Tisk »Katoliške Tiskarne«.

1890.

46238

47238

47238

Ar ljubeznjivi Bog po svoji neizmerni dobrotljivosti daje človeku dobrega v njegov telesni in dušni blagor, vse to se imenuje blagoslov božji. Navadno se ta blagoslov božji naslanja na naša različna dela, dušna in telesna; zato ga ljudje imenujejo tudi vspeh ali srečo. Če torej večkrat vidimo v vsakdanjem življenju, da ta ali oni mož ob svojih pičlih prihodkih vendar pošteno oskrbuje svojo družino in še večkrat kaj v hranilnico nese za poznejše dni, tedaj pravimo: „V tej hiši je blagoslov božji.“ Nasprotno pa o taki hiši, v kateri gre vedno vse rakovo pot, čeravno večkrat družina pridno dela od zore do mraka, in čeravno se poslužujejo vseh pomočkov dovoljenih in nedovoljenih, pravičnih in krivičnih, da bi kaj naprej prišli, imamo navado reči: „V tej hiši ni sreče, — ni blagoslova božjega. Videti je, kakor bi neka nevidna roka vse sproti odnesla.“

Ker nas skušnja uči tega, skušnja pa je vselej najzanesljivejši dokaz, nam je tudi jasno, da mi duhovni, stariši, učitelji, sploh vzgojitelji ne moremo otrokom na tem svetu ničesar boljšega nakloniti, kakor če vse tako vravnamo, da jim je zagotovljen blagoslov božji. Kaj ne, prezanimljivo in pretehtno je to vprašanje: **Kaj storiti, da zagotovimo otrokom blagoslov božji?**

Da bodo vaši otroci imeli pri svojih podjetjih in opraviilih božjo pomoč in blagoslov božji, da bodo srečno živeli in — kar je najvažniše — tudi srečno umrli, preskrbeti jim morate premnogo reči. Vseh seveda tukaj ne morem našteti in obširno opisati, to nalogo ima poseben list „Krščanski detoljub“, ki se veliko trudi, da bi naši mladini naklonil po krščanskih vzgojiteljih trdno podlago časne sreče pa večnega zveličanja. Prav toplo priporočujevaje omenjeni listič vsem vzgojiteljem, naštejem tukaj le nekatere najpotrebniših pomočkov, s katerimi se mladini zagotovi blagoslov božji. In da bodo moje nasvete in nauke tem rajše spolnovali, naslanjam se na najbolj zanesljivo pričo: zgodbe starih in novejših časov! Zgodovina je učiteljica življenja: kdor tako ravna, kakor so ravnali srečni ljudje prejšnjih časov, bode tudi sam srečen!

1. Najprej učite otroke, da bodo zapovedi božje zvesto spolnovali, da bodo bogoljubno živeli. Bog sam premnogokrat po sv. pismu svoj blagoslov obeta onim, kateri se ga bojé, kateri njegovo sveto voljo radovoljuo spolnujejo. Takó n. pr. govori po Mozesu izraelskemu ljudstvu: *Ako bodete po mojih postavah živeli in moje zapovedi spolnovali in se po njih ravnali, vam bom dajal dež ob svojem času in zemlja bo rodila svoj sad in drevje bo napolnjeno s sadjem. Mlatev bo segala do trgatve in trgatev bo segala do žetve in jedli bote do sitega svoj kruh in prebivali bote brez strahu v svoji deželi. Dal vam bom mir po vaših pokrajinah; spali bote in nobenega ne bo, kateri bi vas strašil. Hude zverine bom odgnal in meč ne bo prišel čez vaše pokrajine . . . Ako me pa ne bote poslušali in spolnovali vseh mojih zapoved, bom tudi jaz vam to-le*

storil: Naglo vas bom obiskal z uboštvom in vročino, katera vam bo oči končala in vam živote posušila. Zastonj boste žito sejali, katerega bodo sovražniki požrli . . . In dal vam bom od zgoraj nebo kakor železo in zemljo kakor bron. Zastonj bo vaše delo; zemlja ne bo rodila zelišča in drevje ne bo dajalo sadja . . . In poslal bom med vas divje zverine, katere bodo vas in vašo živino žrle in vse tako zmanjšale, da bodo zapuščene vaše ceste itd. (III. Moz. 26.) Zgodovina izraelskega ljudstva nam dovelj jasno priča, kakó natanko so se spolnovali te božje besede: srečni so bili, dokler so Bogu služili; grozovite britkosti in težave pa so prišle nad nje, kadar so z grehom nehvaležno zapustili svojega Boga.

Ako tedaj želite pravo srečo svojim otrokom, spolnujte natanko in zvesto vi sami zapovedi božje; glejte pa tudi strogo na to, da jih bodo vaši otroci zvesto spolnovali precej v prvih letih in potlej ves čas! Zastonj jih učite orati in sejati, ako jih ob enem ne učite Boga se bati; zastonj jim razkazuje delo na vrtilih in travnikih, ako jim ob enem ne pripovedujete, kakó naj vravnava svoje mlado srce, da bode Bogu prijetno; zastonj jim svetujete, kdaj in kakó se boljše kupuje in prodaja, ako jih ob enem ne priganjate, z Bogom račune poravnati.

Ako je Bog nekdam Abrahamu obljubil, da bode samo zavoljo desetih pravičnih in bogoljubnih ljudi prizanesel skoro brezštevilnim prebivalcem dveh velikanskih mest Sodome in Gomore; ali mar ne bode velikoveč milostljiv malemu številu tvoje družine, ako ste vsi pobožni in pravični!

In koliko bodo vaši nauki izdali pri otrocih, ako sami pobožno živite! Kaj premore beseda, ki

pride iz bogoljubnega srca, nam kaže ta-le dogodek iz življenja zveličanega Klementa Dvořáka, o katerem nam letos podá natančniši popis družba sv. Mohorja. Ko ga gré neki pot njegov učenec Caharija Verner obiskat, sreča celo tropo mladeničev ravno kar prišlih iz stanovanja zveličanega Klementa, katerim se kaže v besedah in obrazih velika navdušenost. Verner méni, da jih je služabnik Božji kaj posebnega učil; zato jih prosi, naj mu razodenejo, kaj jim je povedal, da jih je tako ganilo. Odgovoré mu: „Rekel nam je: „Pridni bodite!““ Kolikrat so jim ravno te besede govorili že drugi, pa koliko se jih je prijelo? Sedaj so jih pa te priproste besede tako vnele!

2. Izmed vseh božjih zapoved je pa Bog sam posebej četrty pristavil obljubo, da se bode dobro godilo vsem onim, kateri jo zvesto spolnujejo. — Zgodovina preteklih časov in skušnja sedanjih dni nam je dovelj zanesljiva priča, da Bog res posebno rad deli svoj blagoslov tistim družinam, kjer so otroci zeló spoštovali in ljubili svoje stariše ter se vsikdar tako obnašali do njih, kakor nas sveta vera uči. Pa tudi nasprotno je ravno tako gotovo dokazano, da one hiše nimajo blagoslova božjega, kjer so otroci zaničevali svoje stariše ter grdo in nehvaležno ravnali ž njimi.

Zapomnite si torej dobro to-le dvojno pravilo: Spoštujte vi vzgojitelji sami svoje stariše, ako jih imate, bodite jim iz srca hvaležni in dobri; učite pa in nagibajte tudi otroke že v prvi nežni mladosti, da vam izkazujejo spoštovanje, pokorščino in ljubezen; že zavoljo otrok samih nikar ne prizanašajte, ako so se kaj pregrešili zoper vas. Posebno naj učitelji, kateri imajo s tujimi otroci opraviti, zopet

in zopet učijo in opominjajo mladino, kakó ponižno in hvaležno mora stariše ljubiti in jim streči ter naj v ta namen v živo pripovedujejo zgodbe stare zaveze, pa tudi iz novejših časov, katere tako prepričalno dokazujejo to resnico, da Bog obilno deli svoj blagoslov onim otrokom, kateri spoštujejo stariše, odteguje pa onim, kateri jih zaničujejo in žaliyo.

V neki hribovski vasi na Laškem se je pred leti ženil že precej prileten mladenič. Da bi ne jezil svoje prihodne žene, sklene svojega starega očeta iz hiše zapoditi. Nekega dné pelje očeta ven iz vasi in mu pravi, naj zdaj gre, kamor hoče. Solze se zaleskečejo v očeh sivolasega starčka. Jokaje prosi sina, naj ga še nekoliko časa spremlja: „Poglej tamle gori vrh klanca ono-le kamenito mizo. Do tje pojdi še z menoj, lepo te prosim; kajti do tam-le sem jaz nekdanj spremljal svojega ubozega očeta in ga nehvaležno prepustil lastni usodi.“ — „Pravični Bog!“ vsklikne sin, „kaj slišim? Tedaj vi, moj oče, ste svojim starišem storili ravno to krivico, katero nameravam jaz zdaj vam storiti? Ali bodo kdaj moji otroci ravno tako delali z menoj? To ne more biti božja volja. Oče, pojdite z mano nazaj; imeli boste najboljšo sobico v hiši in zvesto boste postreženi ves čas do smrti!“ Ko je bila ženitnina, so posadili starčka na prvo mesto, in blagoslov božji je spremljal zakonska in njune otroke.

3. Enako me zgodovina uči in večletna skušnja prepričuje, da Bog rad deli svoj blagoslov onim dobrim ljudem, kateri duhovščino spodobno spoštujejo, kaznuje pa strogo one, kateri duhovne zaničujejo in se jim zoperstavljajo. Tudi dežele in kraljestva, ne le posamezni ljudje, prospevajo tem lepše, čem udanejše spoštujejo svojo duhovščino;

hitro pa začne vse rakovo pot iti, kadar se začne zaupanje in spoštovanje do služabnikov Božjih spodkopavati.

Ako hočete torej blagoslov nakloniti svojim otrokom: bodite sami polni spoštovanja do služabnikov Gospodovih, ravno zato, ker so njegovi namestniki. Ko bi tudi kateri ne bil dovelj zvest v spolnovanju svojih vzvišenih dolžnosti; molite zanj, sodbo pa prepustite Gospodu, ki bode tem ostrejši, čim višje ga je povzdignil. Učite pa tudi otroke, naj imajo spoštljivo ljubezen do duhovnov. Pa saj tega jih še učiti ni treba; nedolžnim otrokom je že itak prirojena ljubezen do duhovnov. Vaša dolžnost je le, da varujete deco pred pohujšanjem v tej preimenitni zadevi. Torej: nikdar ne govorite vpričo otrok nespoštljivo o duhovnih; ustavite otroka takoj, ako začne pripovedovati, kar je od kakega zlobneža slišal govoriti zoper tega ali onega duhovnika; nikar ne pustite, da bi kdo vpričo vaših otrok obrekoval ali opravljal duhovne ter ne trpite pod svojo streho nobenega časnika, kateri zabavljivo piše zoper mašnike.

Henrik II., angleški kralj, je bil vzrok, če tudi ni kar naravnost zapovedal, da so štirje plemenitniki siloma umorili nadškofa Canterburyskega, ker se je zoperstavljal proticerkvenim zahtevam kraljevim. Henrika se polasti vsled tega umora nepopisen strah; tri dni je bil zaprt in ni niti jedel niti pil. Potem pošlje v Rim poslance, ki naj bi papežu zagotovili, da ni ukazal umora, za svoje prenagljene besede pa da hoče prestati cerkveno kazen katerokoli. Papež pošlje svoje ljudi, da bi se podučil o vseh okoliščinah tega zločina. Henrik priseže, da umora ni zapovedal, prekliče vse svoje naredbe v kvar sveti

cerkvi ter radovoljno sprejme naloženo cerkveno kazen. — Vendar zadene kralja premnogo nesreč. Na Škotskem se prične vstaja, lastni sinovi gredó v boj zoper njega, ker je trdo ravnal tudi s svojo ženo. Po celem kraljestvu je divjal punt: kralj se vidi zapuščenega od vseh. Zdaj roma na grob sv. mučenca Tomaža v Canterbury; štirinajst ur ostane na grobu brez jedi in pijače, obtoži se svojih grehov, za pokoro si dá hrbet do krvi raztepti in v čast sv. Tomažu sv. mašo brati. Drugi dan pride sporočilo, da so Škotei premagani, da so njegovi sinovi orožje odložili in da se je mir povrnil v deželo. — Kar nam zgodba kaže v veliki meri, to se ponavlja v mali meri pri vsaki hiši, kjer se duhovnom nasprotuje, kajti če že zemeljski vladar ne pusti svojih služabnikov zaničevati, kakó bi mogel nebeški Kralj pustiti, da bi kdo brez kazni zaničeval njegove služabnike. Torej skrbite po vsej moči, da bodo vaši otroci častili duhovski stan.

Enako skrbite tudi, da ohranijo otroci v priprostem srcu hvaležno spoštovanje do družih svojih učiteljev; ako so kje utemeljene pritožbe, naj se prijavijo tam, kjer jim je mogoče v okom priti.

4. Blagoslov božji naklanja v obilni meri natančno praznovanje nedelj in praznikov, spodkopuje pa ga oskrunjevanje dni Gospodovih. To je Bog že v stari zavezi večkrat po prerokih napovedoval ljudem in tudi izvrševal: dokler so spolnovali Gospodovo voljo in posvečevali sobotni dan, bilo je v deželi vsega v obilnosti in niso trpeli pomanjkanja; ravno nasprotno pa je nastopilo, kadar so Izraelci poleg družih hudobij tudi zanemarjali Gospodove dneve.

Prav jasno jim je pa Bog pokazal, kaj je v tej zadevi njegovo sveta volja, takrat, ko jim je v puščavi mano z nebes pošiljal. Vsak dan je padlo toliko mane, kolikor je je bilo za tisti dan v živež potreba; šesti dan pa je je padlo še enkrat toliko. Ta dan so morali nabrati tudi za sedmi dan, za saboto, da bi sabotnega posvečevanja ne skrunili z nabiranjem. Ako je kdo kaj več mane nabral kaki drug dan v tednu, se mu je spridila in postala je nevžitna; ona mana pa, ki so jo nabrali v dan pred saboto, ostala je nespremenjena in popolnoma dobra. Nekateri Izraelci so šli v soboto iz šotora, da bi si nabirali nebeške jedi tudi ta dan; toda našli niso ničesar in Mozes jih je posvaril, rekoč: *Kako dolgo se boste branili spolnovati Gospodove zapovedi in njegovo postavo? Glejte, da vam je Gospod dal saboto, zavoljo tega vam daje šesti dan dvojno hrano; vsak naj ostane doma in nihče naj ne hodi iz svojega mesta sedmi dan.*

O kako krasen nauk je v tej odredbi tudi za sedanji čas. Tudi sedaj Bog blagoslovi delo pridnih ljudi, ki ga opravljajo v šestih delavnih dneh, takó da lahko pogrešajo nedeljskega zaslužka ali dobička. Ko bi si pa kdo hotel tudi ob nedeljah s prepovedanim delom kaj prislužiti, je zastonj njegov trud — zastonj išče mane, kakor nekdam oni neubogljivi Izraelci.

To resnico bi lahko dokazali z brezštevilnimi izgledi: a v pojasnilo navedemo tu le dva ali tri.

Neki bogoljuben kupec pride k svojemu znancu rokodelcu in ga posvari, zakaj da ob nedeljah dela. Mož mu odgovori: „Predragi gospod! jaz sem revež in moram ob nedeljah delati, sicer ne izhajam.“ Kupec pa mu ugovarja, rekoč: „Ni čudo, da si

revež; ravno zato si reven, ker delaš ob nedeljah. Kakó te more Bog blagosloviti, če delaš tak dan? Veš kaj, narediva pogodbo: Nehaj delati v nedeljo in posvečuj ta dan, kakor se spodobi kristijanu! Čez pol leta pridem spet k tebi, in tedaj ti povrnem vso škodo, katero bi imel vsled tega, da zanaprej nikoli ne delaš ob nedeljah, naj bi me stalo tudi sto tolarjev.“ Rokodelec je zadovoljen in prične poskušnjo. Že čez pet mesecev pride kupec spet in ker mu črevljar reče, da se je natanko ravnal po njegovem nasvetu, ga vpraša: „No, koliko naj ti doplačam?“ Vesel mu odgovori rokodelec: „O nič, kar nič; nedeljsko posvečevanje mi je prineslo obilen blagoslov in nikakoršne škode. Pred petimi meseci nisem imel krave; zdaj pa jo imam in z vsem potrebnim sem preskrbljen.“ —

Pred nekaj leti je živela na Francoskem prodajalka specerijskega blaga, po imenu Magdalena Bourné (r. Burné). Ker je bila zelo pobožna in bogaboječa, ni nikdar prodajala ob nedeljah, marveč ob Gospodovih dnéh je bila njena prodajalnica vselej zaprta. Pridobila pa si je zaupanje premnožih in hodili so k njej kupovat iz najbolj oddaljenih krajev mesta, celó brezverniki so nalašč pošiljali svoje posle v saboto k njej, ker so dobro vedeli, da bi se v nedeljo ničesar ne dobilo pri njej. Čeravno ni drago prodajala, si je vendar toliko pridobila ta vrla prodajalka, da je podpirala mnogo dobrih del in da so tudi njeni dediči bili lahko veseli po njeni smrti. —

Na Švicarskem živel je svoje dni uže bolj prileten kmet, katerega so liberalni časniki silno razsvetlili. Vsled tega je tudi ménil, da ima pravico zabavljati cerkvenim zapovedim, duhovnom, posebno pa vsem tistim, ki so pridno v cerkev hodili. Prišel

je čas košnje. Vreme je bilo ves teden, kakor naslikano, in vendar naš kmet ni šel poprej kositi, kakor še-le v nedeljo. S štirimi kôsci spravili so se na travnik, katerega polovico so dopoldne na veliko pohujšanje katoličanov in protestantov pobrili in to kakor se je kmet sam izrazil, na veliko žalost oziroma jezo župnikovo, ki je tako ostro pridigoval o nedeljskem posvečevanju.

Seno je bilo pokošeno, toda glejte, kaj se je zgodilo! — Okoli ene ure je bilo seno že suho za nakladanje, kar se začnó zbirati črni oblaki nad Sentiškim pogorjem. Kakor bi bil kvišku pogledal, pritegnil je silen veter iz nad gorá, ki se je jel s senom igrati. Hej, kakó sta plesala — seno in veter. Više in više je šlo čez jarke in nasipe, dokler ni bila cela košnja raznesena in razprašena po vsej okolici. Malo minut je bilo zadosti, da je šlo delo štirih pridnih rok na vse štiri vetrove, preden so ga kmet in njegovi pomagači mogli rešiti. Kakó je bilo razsvitljenemu kmetu pri srcu, si bo vsak lahko mislil, da pa tiste nedeljske košnje ni tako z lepa pozabil, to nam smete verjeti. Kakor se čuje, tolažil je moža ondašnji župan z liberalno zavestjo, da je bilo to vse čisto navaden slučaj. Kar je bilo pa v tistem kraju vernih kristijanov, katolikov kakor protestantov, so bili v tem edini, da je bila to kazen božja za oskrunbo nedelje — Gospodovega dne!

5. Že precej v začetku sem rekel, da blagoslov je dar božji. In že ta beseda sama pové, da moramo ljubega Boga zanj prositi, ako ga hočemo imeti. Molitev nam še prav posebno naklajnja blagoslov božji.

Ko so bili Izraelci v puščavi, so jih divji Amelekičani napadli, da bi jih pokončali ali jim vsaj

zabranili potovanje v obljubljeni deželo. Mozes pošlje Jozueta zoper nje v boj, sam pa gre z Aronom in Hurrom na vrh gore molit. Dokler je Mozes roke povzdigoval v pobožni molitvi, so zmagovali Izraelci; kadar pa so mu omahnile roke so bili Amelekičani hujši. Zato sta mu Aron in Hur podpirala rami, dokler ni Jozue sovražnika premagal in prepodil.

Tako morata tudi oče in mati, tako morajo učitelji in vzgojitelji roke povzdigovati v goreči molitvi, ako hočejo, da bode naša mladina srečno vojskovala življenja boj, da bode premagovala prehude napade skušnjav in nevarne udarce peklenškega sovražnika. Učiti pa morajo prav zgodaj in potlej ves čas tudi otroke, da naj se molitve poprimejo z vso gorečnostjo, ako hočejo imeti srečo na duši in na telesu, ako hočejo srečno živeti in veselo umreti.

Najslavniši možje, ki so svetu res koristili, bili so prijatelji molitve: zmagoslavni vojskovodje Radecki, Evgen itd.; umetniki Mozart, Hayden, Rafael, Dante itd.; vladarji Leopold, Rudolf itd.; da molčim o svetih mašnikih, ki so obličje zemlje preobrazili.

Posebej pa naklonite sebi in otrokom nebeški blagoslov:

a) *Z d a r i t v i j o s v. m a š e.* Nobena pobožnost na svetu se ne more primerjati daritvi sv. maše; zatoorej nam tudi nobena druga ne donša toliko blagoslova iz nebes kakor sv. maša. Oh, zakaj se tako malo poslužijo vzgojitelji tega neprecenljivega zaklada, zakaj tako malokrat in s tako majhnim hrepenenjem napajajo sebe in svoje otročiče iz tega nevsahljivega studenca!?

Pobožni pater Martin Cochem, ki je spisal o sv. maši prelepo knjigo, ki je tudi v slovanski jezik preložena, našteje 77 milost, katere izvirajo iz po-

božne pričujočnosti pri sv. maši, med drugimi tudi te-le, ki zadevajo časni blagor: 1. Prejmeš mašnikov blagoslov in Kristus ga pomnoži v nebesih. 2. Če pridno k sv. maši hodiš, boš imel časni in večni blagor. 3. Obvarovan bodeš mnogo nesreč, v katere bi sicer padel. 4. Za svoje prijatelje nimaš boljšega, kakor če daruješ sv. maše zanje. 5. Pri sv. maši sprošiš vsem vernikom velik blagor. In mi bi še pristavili: Stariši, vzgojitelji! za svoje otroke nimate boljšega, kakor če darujete sv. mašo zanje in če jih privadite, da bodo sami radi in pobožno pri sv. maši. Pri sv. maši sprosile lahko svojim otrokom velik blagor; in otroci si pri sv. maši najlože sprosijo blagoslova božjega, ki ga potrebujejo za srečno in lepo življenje.

V ravno tej knjigi berem mnogo ganljivih iz-gledov o preveliki koristi sv. maše; navedem tu le enega, ki se bere na strani 281:

Neki reven rokodelc je imel posebno po-božnost do sv. maše, in ako je le vtegnil, je ni nikdar zamudil. Neko jutro vstane zgodaj in gre na trg ter čaka tam dela po navadi tistega mesta z mnogimi drugimi delavci. Med tem zvoni k sv. maši, pusti vse druge delavce ondi in gre sam k sv. maši. Pri nji je takó pobožen, da ostane še po sv. maši nekaj časa v cerkvi in prosi Boga vsakdanjega kruha. Ko pa pride zopet na trg, so odšli že vsi na svoje delo in nihče ne pride, da bi tudi njemu dal dela. Po dolgem čakanji se poda domov in se še skoraj kesa, da je zamudil s sv. mašo svoje delo. Tu ga sreča bogat gospod in ga vpraša, zakaj je tako žalosten? Potoži mu, da je zamudil s sv. mašo svoje delo. Gospod mu reče: „Ne žaluj, pojdi v cerkev k sv. maši, daruj jo zame in povrnil ti bom zaslužek

za danes.“ Dobri delavec gre vesel v cerkev in je pri vseh sv. mašah, ki so se brale v samostanu. Ko pride potem k bogatinu, mu dá dobro kosilo, kruha in denarja. Dninar se lepo zahvali in gre vesel domov. Na potu ga pa zopet sreča prav imeniten gospod in ga vpraša, zakaj je tako vesel. Revež pové vse in hvali dobrotljivost bogatinovo. Pa gospod mu reče: „Bogatin ti je premalo dal za toliko sv. maš, pojdi tedaj nazaj in reci mu, naj ti dá več, ako ne, se mu bo slabo godilo.“ Delavec gre k bogatinu, mu pové, kaj mu je rekel gospod, ki ga je srečal in mu popisuje njegovo lepo postavo in prijaznost. Bogatin méni, to mora biti kak velik svetnik, mu dá pet tolarjev in mu reče, naj moli zanj. Dobri dninar hoče vesel hiteti domov in oznaniti ženi in otrokom veliko srečo; pa zopet mu pride oni gospod nasproti in ga vpraša, koliko je dobil. Delavec zopet bogatina hvali in mu reče, da je dobil pet tolarjev. Pa gospod mu pravi: „Pojdi zopet nazaj in reci mu, ako ti ne dá sto tolarjev, jutri ne bode več živel.“ Revež se ustavlja, da ne more od bogatina zahtevati denarja, pa gospod ga prisili, da se vrne in pové bogatinu, kar mu je bil gospod rekel. Nad tem se bogatin prestraši, ker je bil velik grešnik in se ni svojih grehov nikdar prav spovedal; zato rajše dá delavcu sto goldinarjev, kakor da bi umrl nagle smrti. Prihodnjo noč se mu prikaže v sanjah Kristus in mu reče: „Jaz sem tisti, ki sem revnega dninarja nazaj poslal in sicer zato: hudič je tirjal od moje pravične sodbe maščevanje nad teboj in sem te obsodil in dal tvojo dušo v oblast satanovo zavoljo tvojih velikih pregreh, katerih se nisi nikdar spovedal. V tvojo srečo pa je bil ta revni dninar v cerkvi in je tako pobožno molil zate,

da sem sodbo preklical in ti dal čas pokore; spokori in poboljšaj se, bodi dobrotljiv in hvaležen revnemu dninarju.“ Vse to je bogatin natanko spolnil in bil zanaprej prav pobožno pri sv. maši. Sv. maša mu je tedaj več pomagala, kakor vse njegovo bogastvo, ker sv. maša ga je rešila časne in večne smrti in ga spreobrnila v pobožnega moža.

b) S pobožnostjo do presv. Srca Jezusovega. O raznih prilikah je Jezus svoji služabnici Marjeti Alakok naznanjal, kakó obilne milosti hoče deliti onim, kateri bodo zaupno in pobožno častili njegovo presv. Srce. Častilci najsvetejšega Srca so take obljube skupaj zbrali ter jih na tisočerih listkih in podobicah razširjali in jih še razširjajo med krščansko ljudstvo nekako v tej le zvezi:

1. Dal jim (častilcem presv. Srca) bom vse njihovemu stanu potrebne milosti. (Krščanski vzgojitelj, čuj, — zapomni si!) — 2. Njihovim družinam bom dodelil mir. — 3. Tolažil jih bom v vseh njihovih britkosti. — 4. V življenji in posebno ob smrtni uri jim bom zanesljivo pribežališče. — 5. Vsa njihova podjetja bom obilno blagoslovil. — 6. Grešniki bodo našli v mojem Srcu studenec in neizmerno morje milosti. — 7. Mlačne duše bodo postale goreče. — 8. Goreče duše se bodo v kratkem povzdignile do velike popolnosti. — 9. Blagoslovil bom hiše, v katerih se bode napravila in častila podoba mojega Srca. — 10. Mašnikom bom dodelil dar omečiti najtrdovratniša srca. — 11. Imena onih, kateri bodo pospeševali to češčenje, bodo zapisana v mojem Srcu in nikdar ne izbrisana iz njega.

V tem je takorekoč ob kratkem sestavljen „program“, po katerem najlažje in najhitrejšje pridobijo

vzgojitelji za svoj preimenitni posel potrebnega blagoslova in kakó ga zagotovijo tudi naši mladini. Kakó zvesto da ljubi Jezus spolnuje te svoje obljube, nam dokazuje tisoč in tisoč zahval, katere se priobčujejo iz vseh delov sveta za preobilne, večkrat čudežne milosti, katere je dodelilo presveto Srce v preraznih najnujnejših potrebah. Ko bi hoteli izglede naštevati, popisali bi debele knjige, kakor svedoči prelepi časnik, ki na Tirolskem vsak mesec izhaja že 26 let v slavo in poveličanje najsvetejšega Srca. Naj torej tukaj navedem le en sam tak slučaj.

Na Dunaju je pri gospeh uršulinkah podoba Jezusovega Srca iz zlata. Samostansko izročilo to-le pripoveduje o tem zlatem srcu. Delavec zlatar je bil v veliki potrebi, nikjer ni mogel dela dobiti; tu mu nasvetuje neka nuna devetdnevnicu k presv. Jezusovemu Srcu. Začne jo opravljati in ni je še skončal, ko dobi delo, in naročila so se prav vidno množila, da ni bilo nobenkrat več poprejšnjih skrbi. V zahvalo je izdelal zlato srce in ga podaril cerkvi. — Ko bi bil vsak prosilec tako hvaležen, bi se naše cerkve kar lesketale zlatih src; kajti kdo izmed nas more reči, da od presv. Srca Jezusovega ni že prejel premnogo dobrot?

Neizrečena korist bo tedaj, ako vsadimo v mlada srca gorečo ljubezen in pobožnost do presv. Srca. Naj se naučijo otroci prelepih kratkih molitvic, naj jim bo izmed vseh podobic najljubša podoba presv. Srca Jezusovega; naj večkrat slišijo tolikanj tolažilno in presunljivo resnico, da to najboljše božje Srce, ki je nekda v Sveti deželi povsod delilo dobrote in blagoslov božji, živi še vedno med nami v presv. rešnjem Telesu!

c) Z detinsko ljubeznijo in pobožnostjo do Matere božje. Da Marija posebno skrbi za družinsko srečo in domači blagoslov, razvidimo lahko iz dogodbe prvega čudeža, ki se je na njeno prošnjo zgodil v Kani na Galilejskem; razvidimo lahko iz tisočernih družih dogodb, katere nam tako prepričalno kažejo, da je ona res prva in najboljša posredovalka božjega blagoslova. Za sto in sto družih takih izgledov naj vam zadostujeta tukaj le naslednja dva.

Ob času „tridesetletne“ vojske na Nemškem je neka pobožna grofinja spremljala svojega vrlega soproga na vse kraje, kamor se je vojska pomikala. Takrat so divji vojščaki povsod prizadejali premnogo hudega, posebno pa so cerkve ropali in pustošili. Nekega dne je bila ravno v cerkvi, ko so hoteli divjaki v ogenj vreči dragoceno iz lesa lepo izrezljano podobo Matere božje. Blagodušna grofinja jim jo siloma iz rok iztrga in spoštljivo nese v svoje stanovanje. Izmed vsega pohištva jej je bila zdaj najljubša ta Marijina podoba, pred katero je pobožno opravljala svoje vsakdanje molitve. Imela je tudi neko omaro, katero je s seboj jemala, kadar je spremljala grofa, svojega soproga, na kraj vojske; v njej je shranjevala kruh, ki ga je imela za posle, za bolne vojake in za reveže. To omaro je pokrila z belim prtom, postavila ono Marijino podobo nanjo ter prižgala zraven dve sveči; to je bil njen altareček, pri katerem je na tujem opravljala vsakdanje molitve. In glejte čudo! Kadar je bila Marijina podoba na omari, je bilo v njej kruha vedno enoliko, če ga je še toliko razdelila; če pa ni bilo podobe na omari, je bilo kruha toliko menj, kolikor ga je vèn vzela. Vsi so se temu čudili in zaupanje do Matere

božje jim je rastle, kolikorkrat so čudezni kruh vživali. Po vojski je cesar hrabrega grofa bogato obdaril ter mu prepustil lep grad in dokajšnjo zemljišče na Češkem. Grofinja je tje prenesla predrago Marijino podobo in jo postavila v grajsko kapelo. To podobo so imenovali domači in tujci „krušno mater.“

Da, krušna mati bo Marija tudi vašim otrokom, preskrbljevala jih bode z nebeškim in zemeljskim kruhom, ako jih boste le tako odredili, da bodo res njeni dobri sinovi in dobre hčerke. Zato si ne morem kaj, da bi vam ne povedal še ene dogodbe, katera naj vam ta moj nauk še bolj zatrdi. —

Neka uboga deklica je prav zgodaj zgubila svoje dobre stariše. Uboga zapuščena sirota se kar ni dala utolažiti vsled te prebridke zgube. Nič drugrega ni mogla, kot jokati in zdihovati, pa na božjo pomoč in Marijino priprošnjo zaupati. — Nastopno noč je imela Agata (tako je bilo namreč sirotici ime) prav lepe sanje. Sanjalo se jej je, da pred njo stoji Marija, nebeška Mati, obdana s svetlin bliščem. „Bodi potolažen, preljubi otrok!“ tako jo prijazno nagovori. „Če tudi nimaš več očeta in matere na zemlji, vendar nisi popolnem zapuščena. Bog je tvoj oče, jaz pa bom tvoja mati, in dobro ti bode tukaj in v nebesih, če bodeš vedno pridna.“ Te tolažbe polne besede so se tudi spolnile. Kajti neka bogata gospa, ki je zvedela za veliko uboštvo male sirotice, jo je sprejela za svojo in prav dobro se jej je godilo.

Glejte, preljubi stariši, ki vas skrbi prihodnost vaših otrôk, boljše jih ne morete preskrbeti, kakor če vse tako vravnate, da jim bo Marija ljubeča mati, oni pa njeni ljubljeni otroci!

č) Z zaupljivim češčenjem sv. Jožefa in drugih svetih priprošnjikov, svetnikov in angeljev. Deveti člen sv. apostolske vere nas uči, da smo verni kristijani na zemlji v tesni zvezi s svetniki v nebesih. In kar nas sveta vera uči, to tudi potrjuje skušnja v vseh stoletjih po vseh deželah. Kdor se je temeljito učil zgodovine preteklih časov in kdor zna dobro opazovati življenje sedanjih dni, mora biti prepričan, da nikdar nismo sami, marveč da nas vedno opazuje stotero nevidnih oči in da prosi premnogo nevidnih prijateljev nebeške pomoči, da bi tukaj na zemlji mogli zvesto izvrševati vsak svojo nalogo in potem doseči večno plačilo.

To preveselo resnico naše sv. vere in lastne skušnje naj bi vzgojitelji premnogokrat otrokom razlagali in priporočali ter z lastnim izgledom izkazovali. Pri tem naj bi zlasti na dve reči ozir jemali: najbolj moramo častiti in na pomoč klicati one priprošnjike, kateri po svoji veljavi največ premorejo pri Bogu, in ta je po presveti devici Mariji gotovo sv. Jožef; potlej pa se moramo najprej obračati do onih svetnikov, kateri so nekdej v naših krajih vspešno delovali ali celó življenje dali za Jezusa ali kateri so bili našega stanu, naše starosti, ali kateri so se za enake namene trudili, kakor se zdaj mi. Od tod tudi pride, da imamo za razne stanove, za razna opravila in razne potrebe tudi posebne priprošnjike pri Bogu, kateri še posebej na nas kličejo božji blagoslov, ako jih le zaupno prosimo. Izgledov in dokazov za to resnico je brez števila. Kolikrat je že pomagal sv. Jožef, sv. Anton, sv. Florijan, sv. Rok, sv. Lucija itd. itd.

In zakaj bi teh nebeških zakladov, ki so nam tako obilno na ponudbo, ne iskali in prejekali sami in zakaj bi jih otrokom ne priporočali?

Leta 1631 — tako pripoveduje P. Patriguani — odprla se je ognjena gora Vezuv na Napolitanskem in začela z veliko silo bruhati lavo, t. j. raztopljeno rudnino in druge žareče tekočine in je v kratkem posula vso bližnjo okolico, posebno pa kraj, ki se je imenoval „Grški stolp“. Tu je živela takrat gospa, Kamila po imenu, posebna častilka sv. Jožefa, in pri sebi je imela petletnega dečka, svojega vnuka, kateremu je bilo Jožek ime. Da bi ubežala goreči tekočini, vzame malega Jožka v naročje in teče, kar more. Toda vrela tekočina se preurno pomika za njo in poleg tega bežeči gospej pot zapre velika pečina, ki se je stezala do morja. Zdaj je v dvojni smrtni nevarnosti: ako tu ostane, jo bode lava zajela in pokončala, ako pa naprej gre čez pečino, našla bode v morju svoj grob. V tej grozoviti stiski se spomni gospa svojega pomočnika, sv. Jožefa in zakliče: „Veliki svetnik, jaz ti priporočim malega Jožka; moraš ga rešiti!“ In na to se spusti čez pečino proti morju. Ko bi šlo po natornih postavah, gotovo bi bila padla v morje; tako pa rahlo pade na pesek in kar nič hudega se jej ne zgodi — rešena je. Toda kakó zdaj pomagati ubogemu otročiču? Vsa omamljena teka semtertje in ne vé kaj začeti. V teh prestrašnih skrbih jo hipoma nekdo zakliče po imenu. Ko se ozre proti kraju, od koder je glas prišel, zagleda svojega vnuka, ki jej veselo skaklja naproti. Vsa zavzeta ga vpraša, kdo mu je pomagal čez pečino, in otrok priprosto pripoveduje, kakó ga je sv. Jožef za roko prijel in rešil. Pobožna Kamila se veselja razjoka in iz dna srca zahvali nebeškega

pomočnika, sv. Jožefa. O predragi stariši in vzgojitelji! pride čas, ko tudi vi ne boste mogli več pomagati otrokom; izročujte jih torej za časa v varstvo sv. Jožefa in učite jih, da se mu bodo tudi sami priporočali. —

Proti sicilijanskemu obrežju je iz Kalabrije priplula barka s svilo naložena, pa ni mogla na suho. Vihar jo je vrgel nazaj na širno morje, jamborji so se lomili, mornarji se nič več niso mogli in znali ustavljati silovitemu viharju, vse upanje jim je upadlo. Le še eden izmed njih je zaupal na božjo pomoč in kričal na vso moč: „Vzemi ti, o sv. Anton, to barko kot krmar v roke. Tebi se izročimo vsi!“ Te besede so brž za njim ponavljali vsi in molili responzorij. In glej! V najnevarnišem trenutku se je prikazal sv. Anton sam pri krmilu ter s prijaznim glasom rekel mornarjem: „Kar pustite zdaj to barko, naj gre sama, je že vse dobro!“ Sv. Anton zgine, vihar poneha in ob mirnem vetru gré barka brez vesla in jadra proti zaželenemu bregu. — Predragi! pač mnogokrat bodo tudi vaši otroci v hudih nevarnostih, kjer zemeljska moč ne bode mogla več pomagati; kakó dobro bo, ako jih privadite pri nebeških pomočnikih iskati pomoči, da bodo srečno prijadrali skoz viharno morje sedanjega življenja.

6. Blagoslov božji si naklonimo s pridnim delom. Tudi to sem že omenil v začetku tega poduka, da blagoslov božji se naslanja na naša dela, dušna ali telesna. Delo in blagoslov božji je v tako tesni zvezi, da še o blagoslovu govoriti ne moremo tam, kjer dela ni. Vsled izvirnega greha je bila zemlja prekleta, in Bog je obljubil to prekletstvo odvzeti le tedaj, če jo bode človek obdeloval s potnim obrazom; sicer bo rodila le trnje

in osat. Pa to trnje in osat ne raste le na njivi lenuhovi, marveč v vsakem stanu, kjer se stanovske dolžnosti lenobno opuščajo. Prelepi izrek sv. Pavla *Kdor ne dela, naj ne jé!* zadobil si je svetovno veljavo. Temu nasproti govori blagoslov božji: Pridnemu in vstrajnemu delavcu naj ne zmanjkuje jedi!

Neki paganski Rimljan je bil pri senatu (tedanji gospôski) obdolžen, da je čarovnik, ker je veliko več pridelal na svoji mali njivi, kakor njegovi sosedje na dokaj večjem polji. Da bi se opravičil, vzame s saboj svojo delavno živino, svoje poljsko orodje in svojo močno hčer ter reče sodniku: „Glej, to-le so moje čarovnije, s katerimi sem toliko pridelal. Svojih ponočnih del, svojih znojnih kapljic ti seveda ne morem pokazati.“ —

Pred 30 leti prišel je k nekemu šotskemu trgovcu bosonog deček v raztrgani obleki in ga je prosil, naj bi ga vsprejel v službo, da mu bode za raznašalca. „Naši dečki, katere okrog pošiljamo,“ odgovori gospod, „morajo biti ves ljubi dan na nogah; ti moraš poprej čevlje imeti.“ Deček zmaje z glavo in gre. Čez dva meseca zopet pride in veselo vsklikne: „Imam že čevlje, gospod!“ Med tem časom si je bil z raznimi opravili toliko denarja prislužil, ali recimo raje — pristradal, da si je preskrbel obutal. — „Že dobro,“ pravi trgovec, „toda v teh-le cunjah bi sramoto delal naši hiši.“ Deček niti besedice ne reče in odide. Mine šest mesecev in zopet se prikaže, zdaj pa čedno in pošteno oblečen. Na bledem obrazu se mu vidi, da je veliko stradal, da si je mogel novo obleko napraviti. Trgovec poprašuje zdaj, kaj da zna in se prepriča na svojo žalost, da deček ne zna nì brati nì pisati. „Ako hočeš naše poš-

ljatve raznašati, moraš to oboje znati, ker pa ne znaš, zate pri nas ni službe.“ Deček še bolj bled postane, kakor je že bil; vendar ne reče nobene žal besede, ter gre daleč, daleč, da dobi delo v nekem kraju, kjer je mogel obiskovati zvečerno šolo. Čez eno leto se zopet oglasi v oni prodajalnici. „Zdaj pa znam brati in pisati,“ se odreže ponosno. Zdaj ga sprejme bogati gospod v službo. Pozneje je pripovedoval tako-le: „Takrat sem vedel, da bode deček veliko dosegel. Mladi ljudje v naših prodajalnicah le počasi napredujejo, oni deček pa je danes prvi med našimi služabniki.“

Neki moder mož je videl lenuha, ki se je dal v nosilnici nositi. Kakor v preroškem duhu spregovori modrijan: „Ta mladi gospodič varuje zdaj svoje noge, da bode tem lažje peš hodil v starosti!“

Prelepo doto torej preskrbimo otrokom, ako jih iz mladega privajamo rednega dela in vstrajne pridnosti.

7. Preobilno blagoslova božjega nam donaša krščansko usmiljenje. Gospod je sam govoril: *Dajte, in se vam bo dalo: dobro, natlačeno in potreseno in zvrhano mero vam bodo dali v vaše naročje.* In v svojem prekrasnem gorskem govoru je izrekel prelepe besede: *Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.* Pa že tudi v stari zavezi je Bog izrekel obljubo: *Zapiraj miloščino revežu v srce in ona ti bo sprosila, da si ti nič hudega ne bo zgodilo.* Ali mar te besede: *da se ti nič hudega ne bo zgodilo* pomenijo kaj družega, nego srečo in blagoslov z nebes?

O tej resnici so se pa še posebno lahko ljudje prepričali stoterno, in ne prišel bi do kraja, ko bi hotel izgledov naštevati in opisavati.

Leon Majoran je našel v puščavi ubogega slepega moža, ki je bil zgrešil pravo pot in je trpel hudo žejo. Leonu se zelo smili zapuščeni berač, poišče mu hladne vode in ga pripelje zopet na pravo pot. Kmalu potem sliši Leon glas, ki mu naznani, da bode zarad tega dela krščanskega usmiljenja dosegel še cesarsko krono. In res je postal pozneje cesar. —

V nekem imenitnem mestu (Montpellier) na Francoskem je bogat Anglež nevarno zbolel ob svojem potovanju. Lastnik gostilne, v kateri je ležal, ga hoče spraviti v bolnišnico, češ, da bi njegovi hiši to zelo škodovalo, ko bi tujec umrl v njej. Temu pa odločno nasprotuje natakarkar, kateri je imel ž njim opraviti, in pravi, da se bode s silo branil zoper slehernega, ki bi mu ne pustil postreči tujemu bolniku. Tako usmiljenje pri francoskem natakarkarju je bilo pač kaj nenavadnega. Da bi ne bilo šuma, se gostilničar udá in pusti, da sme bolni Anglež ostati v hiši in naj mu streže usmiljeni natakarkar, kakor hoče. Po posebni skrbi natakarkarjevi bolnik v kratkem popolnem ozdravi.

Plačevaje pri odhodu stanovanje, hrano in druge stroške vpraša hladnokrvno, kakor je le Angležu lastno, krčmarja: ne bi li hotel prodati gostilne z vsem, kar je v njej? Gospodar pritrdi, Anglež precej izplača zahtevano svoto in podari vso gostilno postrežnemu in tako usmiljenemu natakarkarju ter mu še denarja doda za prvi začetek. Ta nekdANJI sluga je še zdaj posestnik one gostilne in na njegovem poštenem, plemenitem obrazu se bere, da te dobrote

bolnemu tujcu ni bil storil iz dobičkarije, marveč iz prave krščanske ljubezni. —

Pač blaga duša je oni mojster, katerega je oni dan tako lepo pohvalil trevirski škof v velikem zboru. Ker ga je Bog ljubil, moral je iti skoz razbeljeno peč trpljenja. Nesprosljiva smrt je prišla v njegovo hišo in je vzela, kar mu je bilo najljubšega, — otroke. Ostali so mu še trije — kar pride zopet smrt ter mu odvzame še od teh treh enega. Mojster gre k materi in pravi: „Ljubi Bog naju poskuša. Pustil nama je le še dva otroka; véš kaj mi je prišlo na misel? Dajva delež tega otroka, ki sva ga zdaj zgubila, delavcem in revežem. G o s p o d b o d e p o t l e j m e s t o n a j u s k r b e l z a o n a d v a, ki sta še dovelj bogata.“ In kaj mu na to odgovoriti, blaga soproga njegova? — „Predragi moj, meni je ravnokar tudi to prišlo na misel!“

Poglej še v knjigi „Osmero blagrov“ str. 98 prelepa dva izgleda in daj se prepričati, da je miloščinja kapital, ki nese največje obresti in večkrat čudovito blagoslov božji. Bodi sam usmiljen in vse si prizadeni, da bodo tvoji otroci usmiljenega srca: s tem si jim položil trden temelj sreče in blagoslova božjega.

8. Jako zdatno sredstvo v zagotovljenje božjega blagoslova, katero pa ljudje le preradi prezirajo, je tudi to le: p o d o b r i h l j u d e h p r i d e b l a g o s l o v v h i š o; h u d o b n i p a g a o d ž e n ó o d h i š e! — Laban je naravnost rekel Jakobu: *Skušnja me uči, da me je Bog blagoslovil zavoljo tebe.* In o egiptovskem Jožefu se bere v svetem pismu: *Gospod je blagodaril hišo Egipčanovo (Putifarjevo) zavoljo Jožefa in je pomnožil njega premoženje ne le v hiši, ampak tudi na polji.*

Pa tako ni bilo le v starodavnih časih, marveč vsi časi nam pričajo tako. Sreča in blagoslov božji je bil pri hiši, v kateri je služila sv. devica Notburga. Ko je pa popustila službo, šel je tudi blagoslov od hiše. Gospodar je to precej zapazil; zato lepo prosi Notburgo, naj zopet pride nazaj.

Takih in enakih izgledov bi vam lahko navedel iz življenja v obilici, a naj tu zadostuje le še samo eden:

Sv. Avksencij se je nekoč, ko je še med svetom živel, sprehajal po nekih ulicah, kjer so večjideli rokodelci stanovali. Eden izmed teh je stal pred svojo uborno hišico in glasno tožil, da že več tednov nima dela in da, če pojde tako naprej, bode kmalu pri kraji s svojim rokodelstvom. Avksencij se mu približa in ga prijazno vpraša, bi ga ne hoteli za nekaj časa v službo vzeti kot pomočnika ali dni-narja? Vsaki dan, tako še pristavi, bo po več ur delal pri njem, ne zahteva hrane in tudi ne višjega zaslužka kot tri obole (vinarje) na dan. Rokodelcu je nepoznani mož po svojem mirnem in milem obnašanju jako všeč, rad sprejme ponudbo, toda pravi, zdaj že več časa nima nikakoršnega dela. Avksencij vendar le vstopi v zapuščeno delavnico, se pohlevno spravi v neki kót in povzdigne v goreči molitvi svoje srce k Bogu. Kmalu potem so že prišli ljudje in naročili nekoliko dela; še več naročil je bilo drugi dan, tretji dan pa že toliko, da je mojster res moral več delavcev najeti. Ko je Avksencij videl, da je njegova molitev uslišana, ni nič več hodil v hišo; a blagoslov, ki ga je naklonil delavnici, je ostal pri hiši.

Ako imate torej kakega prav dobrega človeka pri hiši, ki je ljub Bogu in ljudem, o nikar ga ne odpravite od hiše; postrezite mu, prosite ga za božjo

voljo, naj pri vas ostane. Morebiti imate kako prav dobro teto ali sploh sorodnico, ali pa kako bogoljubno deklo, ali sicer kako drugo blago dušo pod svojo streho: nikar ne pustite, da bi vas zapustili, če tudi onemorejo in vam ne morejo z delom kaj posebno koristiti. Bog bode obilno nadomestil s svojim nebeškim blagoslovom vam in vašim otrokom ljubezen, katero jim skazujete. Nasprotno pa tudi nikar ne trpite pod svojo streho razuzdancev, katerim bi celó potuho dajali; taki bi blagoslov božji pehali od hiše.

9. Vsaka reč se še-le tedaj prav temeljito spozná, ako se ogleda od obeh strani: od dobre in od slabe. Tako bi tudi moj nauk o božjem blagoslovu bil še-le tedaj popoln, ako bi vam še razložil in razkazal one reči, katere blagoslov božji kratijo in odganjajo. Vendar po nekoliko sem to že storil, ker sem skoro pri vsaki točki opozoril tudi na nasprotno stran, nekoliko hočem pa še pridejati.

Da na kratko vse povem, moram zatrditi, da: **v s a k g r e h n a m b l a g o s l o v b o ž j i o v i r a.** Kakor je prvi greh prinesel neizmerno gorjé čez vesoljni svet, tako je še zdaj vsak greh Adamovemu podoben, ker vsak prinaša kolikor toliko nesreče človeku. Zato pravi sveto pismo: *Greh dela narode nesrečne!* Vendar so nekateri grehi, kateri po svoji lastniji še bolj kratijo božji blagoslov nego drugi, katere naj torej vzgojitelji še posebej zatirajo na sebi in pri mladini.

a) Nevera. Ker pišem katoličanom in, kakor mi slim, odločnim katoličanom, mi tu pač ni treba še na široko dokazovati, da je sv. vera najlepši dar nebeški, največja sreča na zemlji, in da je potem dosledno nevera — največja nesreča. Kaj so narodi brez vere, to nam kaže grozoviti propad starih rimcev in drugih

paganskih narodov, o katerih našteva sv. apostelj take-le nečloveške grozovitosti: *Kakor jim ni bilo mar Boga spoznati, jih je Bog prepustil sprijemu poželenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, nečistosti, lakomnosti, napačnosti, polni nevoščljivosti, ubijanja, krega, goljufije, hudodelnosti, podpihovalci, obrekovalci, Bogu sovražni, zasramovalci, prevzetni, napuhnjeni, izmišljevalci hudobij, starišem nepokorni, neumni, razuzdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja...* (Rim. 1, 28.) Prepričan sem, da želite svojim otrokom ravno nasprotno lastnosti, kakor so jih imeli oni nesrečni pagani, katere tako opisuje sveti apostelj. Zato skrbite pred vsem, da jim izročite predragi zaklad svete vere v vsej popolnosti: pridno jih podučujte v resnicah svete vere, in še bolj nato glejte, da bodo tudi po sv. veri živeli; varujte jih brezverskih zapeljivcev, protiverskih knjig in časnikov in potegujte se na vso moč za katoliške šolske postave. Nikar ne mislite, da bi kdaj mogla takozvana „olika“ nadomestovati vero, kakor zapeljivo govorijo nekateri preslepljenci: kolikor bolj olikan in izveden je kdo, toliko večjih hudobij je zmožen, ako mu nebeška moč sv. vere ne kroti njegovih strasti. Da, le edino sveta vera s svojimi nauki in milostmi more sedaj vašim otrokom, ko so še majhni, strasti krotiti, da se jim zgodaj ne vzbudijo, izrastejo in že v cvetju ne zadušijo vse plemenitosti in poštenosti; edino sveta vera jih bo ohranila na pravi poti takrat, ko vaša roka ne bo imela več oblasti do njih.

Zlobni *Voltaire* (beri: *Voltêr*), največji sovražnik svete vere, je to dobro vedel. Nekega dné so pri njem njegovi somišljeniki pijančevali ter med drugimi slabimi pogovori začeli tudi zoper vero go-

voriti, tajiti Boga, nebesa, pekel. Voltaire pa jim prestrašen zakliče: „Tiho, tiho gospodje! Naj poprej odpravim svoje služabnike iz sobe; tajeenje Boga in večnosti ne smejo slišati; sicer bi me utegnili še danes oropati in umoriti.“

b) **K r i v a p r i s e g a.** Kdor po krivem priseže, nima mirnih in srečnih dni, dokler hudobije ne popravi; popraviti jo je pa večkrat silno težko. Velikokrat otrokom povdarjajte grozovitost tega greha, da jim ga kar moč pristudite. Varujte jih pa tudi lažnjivosti, ker le lažnjiv človek je zmožen krive prisege.

Neki prodajalec, ki je bil po krivem prisegel, je v ječi zblaznil in konec svojega življenja v blaznici preživel v veliki bedi. Dvigal je pred vsakim tri prste kvišku, s katerimi je bil po krivem prisegel in nato je začel jokati in divjati, da je bilo groza. Ljudje, ki so ga poznali, so rekli: „Ta človek je pravi izgled očitne kazni božje, kako Bog že tukaj kaznuje one, ki po krivem prisegajo.“ Naj tukaj zadostuje ta izgled za stotine drugih, ki spričujejo enako žalostne ali pa še hujše nasledke krive prisege.

c) **P r e k l i n j e v a n j e.** Da ta greh posebno podi blagoslov od hiše, to nam že njegovo ime pové. „Kleti“ je ravno nasproti od „blagoslavljanja“. Nad vse pogubno pa je, če celo stariši preklinjajo svoje lastne otroke. Veliko, veliko nesrečnih otrok nam zgodovina kaže, kateri so postali nesrečni vsled tega, ker so jih bili stariši prekleli. Ker je bil očak Noe preklel svojega sina Kama, so še zdaj nesrečni njegovi nasledniki v vroči Afriki.

Prav dobro bo, če vzgojitelji večkrat opozarjajo mladino na take in enake žalostne nasledke, kakor nam jih kaže ta le strahovita dogodba.

V neki vasi bamberske nadškofije je živel mlad in čvrst kmet, ki je imel grdo navado, da je pri vseh delih in za vsako stvar, ki mu ni šla po volji, grozovito preklinjal. Nesrečnež je tako zelo zabredel v to hudobijo, da se mu večkrat še ni zdelo prav, ker mu je zmanjkalo kletvic, in je rekel: „Ko bi le vedel, kaj naj bi še zaklel?“ ali pa je celo navzoče prosil, naj bi mu povedali novih kletvic. — Pa kaj se zgodi? Preklinjač dobi pozneje raka na jezik. Ves je sicer zdrav, le jezik mu gnije, gnije in slednjič odgnije. Govoriti ne more, jedi in pijače more le nekoliko z največjo težavo zavžiti in slednjič še celo nič ne in še-le po dveletnem hudem trpljenju umrje, ko mu je popolnem odgnil nagnusni jezik, s katerim je nekdanj izgovarjal tako grde kletve.

Najprej pa naj se vzgojitelji sami varujejo vsake kletve, in če jim je še katera kletvica v navadi, naj se odvadijo prej ko prej, ker slab izgled je tukaj še prav posebno zapeljiv in skušnja kaže, da v taci hišah, kjer stariši niso kleli, tudi otroci niso preklinjevalci, nasproti pa tam, kjer so nekdanj stariši kleli, bodo še otroci otroci nadaljevali njihove kletve.

č) P i j a n č e v a n j e, zlasti žganjepivstvo. Pogubnost, ki jo ima pijanost za dušo in telo, za posameznika, za družino, vasi in mesta in cele dežele, se tolikrat opisuje po knjigah in cerkvenih govorih; da mi tukaj res ni treba še posebej o tem zgubljati veliko besedi; le toliko rečem, da ves drugi trud še tako dobre krščanske vzgoje je zgubljen, ako se ne posreči vzgojenca te kuge obvarovati. In ker veste, na kateri strani je tako hud sovražnik, odprite svoje oči, da ga pravočasno odženete od svojih otrok. Izgledov mi tukaj ni treba navajati, ker jih imajo ljudje, žal, pač v vsakem kraju žive

pred svojimi očmi. Le škoda, da splošno tako malo pomagajo!

d) **N e č i s t o s t.** Sveti Janez nam pripoveduje iz svojega skrivnega razodenja, kakó tam v nebeškem veličastvu nedolžne duše prepevajo Jagnjetu, ki ga najbližje obdajajo, preveselo pesem, katere drugi v nebesih ne znajo peti. Kar nam sv. Janez o nebeščanih pripoveduje, pa že kolikor toliko velja tukaj na zemlji: Srečni so že na zemlji čisti, nedolžni ljudje, kakor drugi, kateri šeste zapovedi vestno ne spolnujejo, nikdar ne morejo biti, ko bi se jim sicer še tako dobro godilo. Zato pa zopet s prepričanjem rečem, da je poleg požrešne pijanosti ravno grda nečistost tisti greh, kateri odnese ljudem največ sreče, največ blagoslova božjega. Premnogi si že celo zgodaj spodkopljejo blagostanje za vse življenje, in ni jih tako malo, kateri se siloma usmrtijo vsled tega greha. Pretresljivo svarilo je za vse čase vesoljni potop ob Noetovem času, pa pogin Sodome in Gomore.

e) **K r i v i č n o s t.** Strast človeka preslepi. Ta resnica se malo kje tako očitno pokaže, kakor pri krivičnosti. Ko bi krivičnik prav premislil vse nesrečne posledke krivičnega ravnanja, bi gotovo opustil krivico; le zato, ker je za prihodnost — slep, se zaplete v goljufijo in nepoštenost. Pri krivičniku je namreč le dvoje mogoče: ali ostane njegova krivičnost skrivna ali pride v javnost. Ako je njegova krivičnost skrita, se vedno boji, da ne bi prišla na dan, in če se res izvé že več let prikrivana goljufnost, se le prerado zgodi, da se krivičnik rajše umori, nego bi prestajal očitno sramoto in povračal storjeno krivico. Ako je pa njegova krivičnost itak znana, tudi ne more v miru živeti, kajti kdor nima

„kredita“, ne more v življenju dobro shajati, ker ljudje ne pogledujejo za nobeno rečjo s tako bistrim očesom, kakor za — dolgimi prsti!

Pa to so še le naravni nasledki krivičnosti; veliko hujši so oni, katere Bog sam pridene ravno s tem, da odvzame svoj blagoslov. To se je že tolikrat zgodilo, da je priprosti narod za to splošno skušnjo že stalni pregovor odbral: „En krivičen krajcar deset pravičnih sné.“

Pred več leti je živela na Badenskem vdova s 5 hčerami, ki so bile vse zdrave in trdne. Ta vdova je bila krivičnega blaga preskrbela svojim otrokom. Zgodi se pa, da nenadno umrje najstarejša hči. To še ni bilo nič posebnega. A čudno in nenavadno in za vdovo strahovito je bilo to-le: nastopno leto jej umrje ravno ta dan druga, tretje leto isti dan tretja in peto leto ravno tisti dan četrta hči. — Kaj jej je zdaj pomagalo krivično blago? In tako se sploh rado zgodi pri krivičnem premoženju, da Bog ali otroke vzame od tujega blaga, ali pa tuje blago od otrok.

Prav lepo so že stari pagani učili to resnico v taki-le basni: Štorklja je videla s svojega gnezda, kako so na žrjavici bogovom meso darovali. Ko ravno nikogar ni bilo, prileti in vzame z žrjavice kos mesa in ga nese mladičem v gnezdo. Ko se mladiči pulijo za prineseni kosec, gre starka ukrast še drugi kos. A ko pride nazaj, je že vse gnezdo v plamenu, mladiči vsi sožgani! S prvim kosom mesa je bila namreč prinesla tudi žareč ogelj. — Taka uničevalna žrjavica se vedno drži krivičnega blaga. To naj bi vzgojitelji vedno pravili otrokom in tudi sami se varovali vsake najmanjše krivice.

f) N a p u h. Tudi napuh ima svoj pregovor, ki že od Salamonovih časov naznanja njegove slabe nasledke: „Prevzetnost gré pred padcem“, t. j. za prevzetnostjo pride gotovo padec ali ponižanje, kar naš domači pregovor še bolj jasno in priprosto pové: *„Kdor visoko leta, nizko pade.“* In Kristus sam pravi: *„Kdor se povišuje, bo ponižan.“* Torej prevzetnež ne more pričakovati blagoslova božjega svojim opraviлом. To je sveti Duh naravnost razodel v sv. pismu: *„Bog se prevzetnežem zoperstavlja in le ponižnim daje svojo milost.“*

V koliko bedo lahko napuh človeka pripravi, nam je pretresljiva priča kralj Nabuhodonozor, ki se je bil proti koncu svoje vlade prevzel zarad svoje velike moči. Vsled njegove velike ošabnosti ga je Bog kaznoval ter mu pamet odvzel. V svoji norosti si je mislil, da je zvér; torej se ni obnašal kakor človek, marveč kakor zverina; pahnen je bil izmed ljudi, po štirih je hodil, in travo je jedel kakor vol, in njegovo telo je rosa močila izpod neba, da so mu lasje zrastle kakor postojni perje, in nohti kakor pticam kremplji. In to je trpelo toliko časa, dokler se ga ni Bog zopet usmilil, da je zopet po pameti živel. — Bodite tudi vi prepričani, da neizmerne škode obvarujete svoje otroke, ako jih obvarujete napuha; prevzetnež bode prej ali slej gotovo poniževan; če ga ne bode ponižal Bog, poniževali ga bodo ljudje. S krotko ponižnostjo si bodo najložje naklonili milost pri Bogu in ljudeh.

Pridejati moram le še to: ako boste po tej poti skrbeli svojim otrokom za blagoslov božji, za srečo tukaj na zemlji, preskrbite jim s tem ob enem tudi večno srečo — zveličanje. In ravno zato jih je ljubi Bog izročil vaši skrbi, da jih zopet k njemu privedete.

